

Ekonomiska utsikter hösten 2023 i korthet:

En hemmasnickrad lågkonjunktur

Svensk ekonomi krymper. Från och med det tredje kvartalet 2023 befinner sig Sverige officiellt i en lågkonjunktur. Ekonomin utvecklas mycket svagt även under nästa år och arbetslösheten bedöms öka till 8,7 procent under 2024.

Den svaga tillväxten och den ökade arbetslösheten förklaras i huvudsak av svag inhemsk efterfrågan, som till stor del drivs av kraftigt åtstramande penningpolitik kombinerad med en passiv finanspolitik. Tillväxten är dämpad även i vår omvärld, men Sverige sticker ut negativt. Den lågkonjunktur som Sverige nu genomlider är därmed till stor del hemmasnickrad.

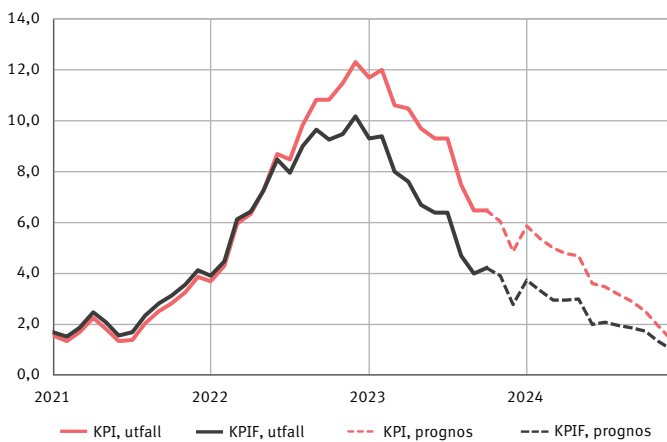
Hushållens konsumtion utgör det i särklass största sänkningen i svensk ekonomi. 2023 års tredje kvartal var det femte på raken med fallande hushållskonsumtion, vilket är värre

än under finanskrisen. Inte sedan 1990-talet har vi sett en så långvarig minskning. Trots historiskt hög nominell löneökningstakt i de centrala avtalen kommer den höga inflationen att resultera i kraftiga reallöneminskningar även 2023. Även om konsumtionen förväntas återhämta sig långsamt under 2024 blir utvecklingen svag på årsbasis.

Bostadsbyggandet har under 2023 utvecklats lika svagt som under 1990-tals krisen. Antalet påbörjade nya bostäder 2024 bedöms landa under 20 000, vilket är en minskning med över 70 procent jämfört med toppåret 2021. Arbetslösheten bland byggnadsarbetare har ökat med 32 procent på ett år. Och krisen i bostadsproduktionen spiller över på andra branscher vars efterfrågan är starkt kopplad till bostadsbyggandet.

Inflation, utfall och prognos

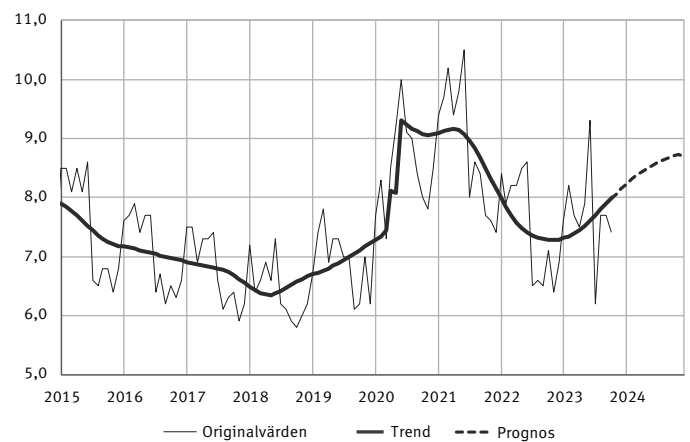
Procent

Källa: SCB, egna beräkningar.

Arbetslöshet, utfall och prognos

Procent av arbetskraften

Källa: SCB, egna beräkningar

Inflationen fortsätter att falla under 2024

Vår prognos är att inflationen fortsätter att falla under 2024 och når inflationsmålet på 2 procent under sommaren. Riksbanken har sagt att man ämnar hålla räntan på 4 procent under hela 2024 men vår bedömning är att verkligheten kommer att tvinga fram räntesänkningar tidigare än så.

Arbetslösheten stiger

Till följd av svagt bostadsbyggande och låg hushållskonsumtion förväntas jobbtillväxten stagnera och arbetslösheten stiga upp mot 8,7 procent under slutet av 2024. Situationen på arbetsmarknaden förvärras av att kommunsektorn kommer att behöva kämpa med stora tillfälliga underskott 2024 vilket redan har resulterat i uppsägningar inom flera regioner.

Höjda räntor biter inte på en utbudsdriven inflation

LO-ekonomerna har konsekvent argumenterat för att den nuvarande svenska inflationen är ett resultat av globala utbudsstörningar, priscocker och krig snarare än ett alltför högt inhemskt tryck i ekonomin. Bördan av den utbudsdrivna inflationen har i huvudsak burits av konsumenterna samtidigt som företagens vinster har stigit till rekordnivåer.

En utbudsdriven inflation knäcks inte av en höjd styrränta av den enkla anledningen att varken Riksbanken eller svenska hushåll styr över internationella priser på olja, vete eller gas. Effekterna av räntehöjningarna på den reala ekonomin är däremot omfattande.

Riskerna för att lågkonjunkturen långsiktigt skadar den

svenska ekonomin väger nu väsentligt tyngre än riskerna för en för hög inflation.

De negativa realekonomiska konsekvenserna av Riksbankens onödigt strama penningpolitik har ännu inte fått fullt genomslag. Det kommer bli värre innan det blir bättre. LO-ekonomerna anser att Riksbanken behöver sänka räntan snarast, men Sverige bör inte återgå till en nollräntepolitik. Sverige behöver hitta en bättre policymix mellan finans- och penningpolitik, där finanspolitiken får en mer betydelsefull stabiliseringspolitisk roll och där penningpolitiken undviker allt för stora svängar och i stället skapar stabila investeringsförutsättningar.

Nyckeltal

Tabell

Procentuell förändring eller procent

	2022	2023p	2024p
BNP	2,9	-0,3	0,1
KPI	7,7	8,6	3,7
KPIF	7,5	6,0	2,3
Arbetslöshet ¹	7,5	7,7	8,5
Sysselsättningsgrad ²	68,8	69,6	69,2
Styrränta december	2,50	4,00	3,00

¹ Andel av arbetskraften 15–74 år.

² Andel av befolkningen 15–74 år.

Källa: OECD, SCB, Egna beräkningar

LO-ekonomernas krav på finanspolitiken

Finanspolitiken behöver nu hjälpa till och lotsa Sverige ur lågkonjunkturen. Vi pekar ut fyra områden som regeringen bör prioritera för att påskynda den ekonomiska återhämtningen:

RUSTA UPP ARBETSMARKNADSPOLITIKEN MED FOKUS PÅ YRKESUTBILDNING.

SKAPA ETT STATLIGT KREDITPROGRAM FÖR ATT RÄDDA BOSTADSBYGGANDET.

INVESTERA FÖR ATT UNDERSTÖDJA INDUSTRIOMSTÄLLNINGEN.

STOPPA NEDSKÄRNINGARNA I KOMMUNER OCH REGIONER.

Läs mer i rapporten
Ekonomiska utsikter – hösten 2023
Ladda ned direkt eller beställ från
LO distribution: lo.shop.strd.se

Landsorganisationen i Sverige
Barnhusgatan 18,
105 53 Stockholm
www.lo.se